

301

ZÁKON

ze dne 2. srpna 2000

o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ MATRIKY, JMÉNO A PŘÍJMENÍ

HLAVA I MATRIKA

Díl 1 *Obecná ustanovení*

§ 1

(1) Matrika je státní evidence narození, uzavření manželství a úmrtí fyzických osob na území České republiky a narození, uzavření manželství a úmrtí, k nimž došlo v cizině, jde-li o státní občany České republiky (dále jen „občan“).

(2) Matrika se dělí na

- a) matriku narození, pro kterou se vede kniha narození,
- b) matriku manželství, pro kterou se vede kniha manželství, a
- c) matriku úmrtí, pro kterou se vede kniha úmrtí.

(3) Kniha narození, kniha manželství a kniha úmrtí (dále jen „matriční kniha“) je vytvořena z předem svázaných tiskopisů.

(4) Součástí matriční knihy je abecední jmenný rejstřík (dále jen „rejstřík“) provedených zápisů narození, uzavření manželství a úmrtí fyzických osob (dále jen „matriční událost“).

Působnost na úseku matrik

§ 2

(1) Působnost na úseku matrik a další činnosti stanovené tímto zákonem vykonávají

- a) obecní úřady, městské úřady, v hlavním městě Praze úřady městských částí, v územně členěných statutárních městech úřady městských obvodů nebo úřady městských částí a pro území vojenských újezdů újezdní úřady¹⁾ (dále jen „matriční úřad“), které určí a jejich správní obvody vymezí

Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) prováděcím právním předpisem,

- b) okresní úřady,
- c) ministerstvo.

(2) Určení matričního úřadu nebo jeho zrušení, popřípadě změnu správního obvodu matričního úřadu lze provést pouze k počátku kalendářního roku.

§ 3

Matriční úřad

(1) Matriční úřad vede

- a) matriční knihy,
- b) sbírky listin v rozsahu stanoveném tímto zákonem.

(2) Matriční úřad vede matriční knihy a sbírky listin pro

- a) obec, v níž má sídlo, a dále pro obce patřící do jeho správního obvodu vymezeného prováděcím právním předpisem [§ 2 odst. 1 písm. a)],
- b) území vojenského újezdu.

(3) V hlavním městě Praze a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň vede matriční úřad matriční knihy a sbírky listin pro městskou část nebo městský obvod, v němž má sídlo, a pro další městské části nebo městské obvody ve svém správním obvodu vymezeném prováděcím právním předpisem [§ 2 odst. 1 písm. a)].

(4) Matriční knihy, do kterých se zapisuje narození, uzavření manželství a úmrtí občanů, ke kterým došlo v cizině, vede Úřad městské části Brno-střed (dále jen „zvláštní matrika“).

(5) Vedení matričních knih a úkony zabezpečované v souvislosti s vedením matričních knih jsou výkonem státní správy.

§ 4

Okresní úřad

(1) Okresní úřad

- a) provádí kontrolu vedení matričních knih a sbírek listin, a to u všech matričních úřadů ve svém územním obvodu nejméně jednou ročně,

¹⁾ § 35 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

b) dává souhlas k zápisu rozhodnutí cizozemských úřadů a soudů do matričních knih.

(2) Okresní úřad provádí na žádost ověřování rodných, oddacích a úmrtních listů (dále jen „matriční doklad“), vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství a potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize pro použití v cizině.

(3) Okresní úřad vede a aktualizuje sbírku listin; vede a aktualizuje druhopisy matričních knih, vedené do 31. prosince 1958.

(4) Okresní úřad ověřuje odbornou způsobilost zaměstnance obce nebo Ministerstva obrany zařazeného do matričního úřadu (dále jen „matrikář“) k vedení matričních knih a k plnění úkonů zabezpečovaných v souvislosti s vedením matričních knih a sbírek listin (dále jen „zkouška“).

Zápisy do matričních knih

§ 5

(1) Do matriční knihy se zapisuje

- a) matriční událost,
- b) rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné, nebo o tom, že manželství nevzniklo, rozvod manželství, údaje o osvojení, určení rodičovství, změně jména nebo příjmení a další skutečnosti, jimiž se mění a doplňují zápisy v matriční knize, (dále jen „matriční skutečnost“), je-li matriční událost zapsána v matriční knize vedené matričním úřadem (§ 1) nebo zvláštní matrikou (§ 3).

(2) Změny a opravy zápisů v matriční knize se provádějí na základě veřejných listin nebo jiných listin, stanoví-li tak tento zákon.

§ 6

(1) Zápisy se do matriční knihy provádějí rukopisně do předem svázaných knih.

(2) Matriční události, matriční skutečnosti, změny a opravy se souběžně vedou pomocí výpočetní techniky.

§ 7

(1) Matriční zápisy uvedené v § 5 se provádějí v úřední místnosti v sídle matričního úřadu po obdržení podkladů nebo ústního oznámení pro jejich provedení, nejpozději do 30 dnů od obdržení těchto podkladů, popřípadě ústního oznámení.

(2) Okresní úřad může povolit na návrh matričního úřadu provádění matričních zápisů uvedených v odstavci 1, vydávání matričních dokladů a potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize i mimo úřední místnost matričního úřadu na jiném vhodném místě, kde jsou pro to vytvořeny podmínky.

(3) Matriční úřad je povinen zabezpečit ochranu

technického vybavení a matričních knih před zneužitím údajů v nich obsažených a před zničením nebo poškozením a uchovávat matriční knihy po stanovenou dobu.

(4) Údaje v matričních knihách jsou neveřejné.

§ 8

Sbírka listin

(1) Matriční úřad vede pro knihu narození, knihu manželství a knihu úmrtí sbírku listin za každý kalendářní rok samostatně. Sbírku listin tvoří listiny, které slouží jako podklad pro matriční zápis, jeho změnu či opravu.

(2) Matriční úřad předá sbírku listin za kalendářní rok okresnímu úřadu nejpozději do konce února následujícího roku.

(3) Matriční úřad předává okresnímu úřadu jedenkrát měsíčně k založení do sbírky listin uložené u okresního úřadu listiny, na jejichž podkladě provedl dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny v matriční knize.

(4) Okresní úřad uchovává a aktualizuje sbírku listin. Je povinen zabezpečit ochranu sbírky listin před zneužitím údajů a před zničením nebo poškozením. Je-li osvědčen právní zájem a nelze-li zjistit údaj z matriční knihy, popřípadě je vznesena námitka o správnosti zápisu v matriční knize, vydá potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin.

(5) Okresní úřad povolí nahlédnout do sbírky listin a činit výpisy z ní v přítomnosti zaměstnance okresního úřadu

- a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo členům její rodiny, jejím sourozencům a zplnomocněným zástupcům,
- b) pro úřední potřebu státních orgánů.

(6) V případě osvojení mohou nahlédnout do zápisu pouze osvojitelé a po dosažení zletilosti i osvojenec.

(7) Za členy rodiny se pro účely tohoto zákona považuje manžel, rodiče, děti, prarodiče a vnuci.

§ 9

Matrikář

(1) Matrikářem může být občan, který

- a) je starší 18 let,
- b) nebyl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin,
- c) prokázal odborné znalosti zkouškou u okresního úřadu,
- d) je zaměstnancem obce, která má působnost matričního úřadu.

(2) Odbornou způsobilost prokazuje matrikář osvědčením o vykonání zkoušky vydaným okresním úřadem. Obsahem zkoušky je ověření znalostí právních předpisů, týkajících se oblasti matrik, jména a příjmení a státního občanství, a dalších právních předpisů, které se vztahují k činnosti matrikáře, a ověření dovedností v ovládání výpočetní techniky.

(3) Zaměstnavatel umožní matrikáři odbornou přípravu na zkoušku a její vykonání.

(4) Nevyhoví-li uchazeč při zkoušce, může zkoušku dvakrát opakovat. Opakovanou zkoušku je možno vykonat nejdříve za 60 dnů a nejpozději do 90 dnů ode dne konání zkoušky, při níž uchazeč nevyhověl.

(5) Matrikář, starosta, primátor, pověřený člen obecního zastupitelstva, městského zastupitelstva, zastupitelstva hlavního města Prahy a měst Brno, Ostrava a Plzeň a tajemník obecního úřadu mají přístup k osobním údajům uvedeným v matričních knihách a sbírkách listin; jsou povinni zachovávat mlčenlivost o těchto údajích,²⁾ a to i po skončení výkonu jejich funkce.

(6) Matrikář a tajemník matričního úřadu mají při výkonu matriční činnosti postavení veřejného činitele.

Příslušnost matričního úřadu k zápisu matriční události

§ 10

(1) Příslušný k zápisu narození a úmrtí do matriční knihy je matriční úřad, v jehož správním obvodu se fyzická osoba narodila nebo zemřela.

(2) Nejistí-li se, kde došlo k narození nebo úmrtí fyzické osoby, provede zápis matriční úřad, v jehož správním obvodu byla narozená nebo zemřelá fyzická osoba nalezena.

(3) Narodí-li se nebo zemře-li fyzická osoba v dopravním prostředku, zapíše narození nebo úmrtí matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k vyložení fyzické osoby z dopravního prostředku.

(4) K provedení zápisu rozhodnutí soudu o prohlášení fyzické osoby za mrtvou je příslušný Úřad městské části Praha 1.

§ 11

Příslušný k zápisu o uzavření manželství je ma-

triční úřad, v jehož správním obvodu došlo k uzavření manželství.³⁾

§ 12

(1) Matriční úřad, v jehož správním obvodu jsou muž nebo žena, kteří chtějí uzavřít manželství, (dále jen „snoubenec“) přihlášení k trvalému pobytu, může povolit na základě žádosti snoubenců uzavřít manželství před jiným matričním úřadem; povolení doručí oběma snoubencům a matričnímu úřadu, před nímž má být manželství uzavřeno.

(2) Matriční úřad, v jehož správním obvodu je alespoň jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu, nebo matriční úřad, před nímž se na základě povolení manželství uzavírá, může povolit na základě žádosti snoubenců uzavření manželství na kterémkoli vhodném místě ve svém správním obvodu. Nemá-li ani jeden ze snoubenců trvalý pobyt na území České republiky, vydá takovéto povolení matriční úřad, v jehož správním obvodu bude manželství uzavřeno. Povolení se doručuje oběma snoubencům.

§ 13

(1) K vydání osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření církevního sňatku, (dále jen „osvědčení“)⁴⁾ je příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno.

(2) Osvědčení vydá matriční úřad ve dvojím vyhotovení.

Díl 2

Zápisy narození, uzavření manželství a úmrtí

Knihy narození

§ 14

(1) Do knihy narození se zapisuje

- a) jméno, popřípadě jména a příjmení dítěte,
- b) den, měsíc a rok narození dítěte,
- c) rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte,
- d) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, data a místa narození, rodná čísla, státní občanství a místo trvalého pobytu rodičů,
- e) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Zápis do knihy narození se provede

- a) na základě písemného hlášení o narození živého nebo mrtvého dítěte,⁵⁾ nebo

²⁾ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

³⁾ § 4 a 4b zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ § 4b odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ § 5 vyhlášky č. 11/1988 Sb., o povinném hlášení ukončení těhotenství, úmrtí dítěte a úmrtí matky.

b) na základě ústního oznámení o narození dítěte mimo zdravotnické zařízení, nebyla-li jeho matce ani následně poskytnuta zdravotní péče; o tomto oznámení sepíše matrikář s oznamovatelem zápis.

(3) Při ústním oznámení je oznamovatel povinen prokázat svoji totožnost.

(4) Je-li oznamovatel neslyšící, nebo němý, popřípadě učiní-li oznámení v jiném než českém, nebo slovenském jazyce, je nutná přítomnost tlumočnicka.⁶⁾

§ 15

(1) Narození je povinno oznámit matričnímu úřadu zdravotnické zařízení, v němž byl porod ukončen; nebyl-li porod ukončen ve zdravotnickém zařízení, oznámí narození lékař, který jako první poskytl při porodu nebo po porodu zdravotní péči.

(2) Nedošlo-li k oznámení podle odstavce 1, narození je povinen oznámit matričnímu úřadu jeden z rodičů, popřípadě jeho zákonný zástupce, nebo soudem ustanovený opatrovník.

(3) Nedošlo-li k oznámení podle odstavce 1 nebo 2, narození je povinna oznámit matričnímu úřadu fyzická osoba, která se o narození dozvěděla.

(4) Oznámení podle odstavců 1 a 2 se učiní nejpozději do 3 pracovních dnů od narození dítěte. Matka učiní oznámení nejpozději do 3 pracovních dnů od okamžiku, kdy je schopna oznámení učinit. Fyzická osoba uvedená v odstavci 3 učiní oznámení do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o narození dozvěděla.

§ 16

(1) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného za trvání manželství předloží jeden z rodičů

- a) oddací list,
- b) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li mu vydán,
- c) souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- d) souhlasné prohlášení rodičů o příjmení dítěte, pokud údaj o příjmení dítěte není patrný z oddacího listu rodičů dítěte,
- e) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(2) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného

mimo manželství, jehož otec není znám, předloží matka

- a) prohlášení o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- b) rodný list,
- c) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte ovdovělá,
- d) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li jí vydán,
- e) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(3) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo manželství, k němuž bylo určeno otcovství, předloží jeden z rodičů

- a) souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- b) souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství, popřípadě rozhodnutí soudu o určení otcovství k dítěti,
- c) rodný list matky a otce dítěte,
- d) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte ovdovělá,
- e) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li mu vydán,
- f) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(4) V případech hodných zvláštního zřetele, zejména u osoby, která žádá o udělení azylu na území České republiky, může matriční úřad připustit nahrazení dokladů uvedených v odstavcích 1, 2 a 3 čestným prohlášením rodičů, nebo jednoho z nich.

§ 17

Zápis dítěte nezjištěné totožnosti se do knihy narození provede podle výsledků šetření orgánů policie a zprávy lékaře obsahující sdělení o pohlaví a pravděpodobném datu narození dítěte. Výsledek šetření i zprávu lékaře předává matričnímu úřadu orgán policie, který šetření prováděl.⁷⁾

§ 18

(1) Jméno, popřípadě jména dítěte se do matriky zapisí podle souhlasného prohlášení rodičů; není-li je-

⁶⁾ Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.

Zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.

⁷⁾ § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. § 212 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

den rodič znám, nebo je-li rodič pravomocným rozhodnutím soudu zbaven rodičovské zodpovědnosti, nebo je mu výkon rodičovské zodpovědnosti pozastaven, anebo je-li pravomocným rozhodnutím soudu rodič zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je jeho způsobilost k právním úkonům omezena, запиše se jméno, popřípadě jména dítěte podle prohlášení druhého z rodičů, jinak podle pravomocného rozhodnutí soudu.

(2) Zapsána mohou být dvě jména, která nesmí být stejná; dítěti, které není občanem a jehož rodiče nemají státní občanství České republiky, lze zapsat více jmen. Ustanovení odstavce 1 se užíje obdobně.

(3) Souhlasným prohlášením je i písemné prohlášení rodičů učiněné ve zdravotnickém zařízení na předepsaném tiskopise.

(4) Matriční úřad nezapiše do knihy narození jméno, popřípadě jména, a učiní o tom oznámení soudu, jestliže rodiče

- a) se nedohodnou na jménu, popřípadě jménech dítěte do jednoho měsíce od narození dítěte, nebo
- b) jméno dítěti neurčí do jednoho měsíce od narození dítěte, nebo
- c) určí dítěti jméno, popřípadě jména, které nelze do knihy narození zapsat, nebo
- d) nejsou známi.

§ 19

(1) Do knihy narození se dítěti zapíše společně příjmení rodičů, nebo, mají-li příjmení různá, zapíše se příjmení jednoho z nich, určené dohodou při uzavření manželství. Nevyplývá-li z oddacího listu rodičů dohoda o příjmení dítěte, zapíše se dítěti příjmení, na jehož užívání se manželé (rodiče) dohodli.

(2) Dítěti, jehož rodiče neuzavřeli manželství a mají různá příjmení, se zapíše příjmení podle dohody rodičů při určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů, nebo podle pravomocného rozsudku soudu o určení otcovství. Dohodou je možné určit příjmení, které v době, kdy k dohodě došlo, má jeden z rodičů nebo dítě. Dítěti, které není občanem a jehož rodiče nemají státní občanství České republiky, se zapíše příjmení podle dohody rodičů. U dítěte staršího 15 let musí být připojen k této dohodě jeho souhlas. Tuto dohodu nelze měnit.

(3) Dítěti, které se narodí do uplynutí třístého dne po zániku manželství nebo jeho pravomocném prohlášení za neplatné, zapíše se příjmení, na kterém se manželé dohodli při uzavření manželství, pokud matka neuzavřela nové manželství.⁸⁾

(4) Není-li otec dítěte znám, zapíše se do knihy narození příjmení matky, které má v době narození dítěte.

(5) Nelze-li dosáhnout dohody rodičů o příjmení dítěte, příjmení se do knihy narození nezapiše a matriční úřad o tom učiní oznámení soudu.

Knihy manželství

§ 20

(1) Do knihy manželství se zapisují

- a) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství muže a ženy, kteří uzavřeli manželství, (dále jen „manželé“),
- b) den, měsíc, rok a místo uzavření manželství,
- c) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů manželů,
- d) dohoda manželů o příjmení a v případě, že si manželé ponechají dosavadní příjmení, i dohoda o příjmení dětí v mužském a ženském tvaru,
- e) jména, příjmení a rodná čísla svědků; jde-li o cizince, který nemá rodné číslo, datum a místo jeho narození,
- f) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Zápis do knihy manželství se provede na základě protokolu o uzavření manželství (§ 40). Zapisované údaje matrikář ověří z dokladů potřebných k uzavření manželství (§ 33 až 38).

Knihy úmrtí

§ 21

(1) Do knihy úmrtí se zapisuje

- a) den, měsíc, rok a místo úmrtí,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodné číslo, osobní stav, pohlaví, státní občanství a místo trvalého pobytu zemřelého,
- c) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela,
- d) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Zápis do knihy úmrtí se provede na základě

- a) listu o prohlídce mrtvého, nebo
- b) pravomocného rozhodnutí soudu o prohlášení fyzické osoby za mrtvou (§ 10 odst. 4).

⁸⁾ § 51 zákona č. 94/1963 Sb.

(3) Na listu o prohlídce mrtvého je povinen úmrtí oznámit do 3 dnů prohlížející lékař.⁹⁾

§ 22

Zápis úmrtí fyzické osoby nezjištěné totožnosti se provede do knihy úmrtí na základě listu o prohlídce mrtvého.

§ 23

Doba uložení matriční knihy a sbírky listin

(1) Matriční knihy zůstanou uloženy po provedení posledního zápisu u matričního úřadu:

- a) kniha narození po dobu 100 let,
- b) kniha manželství po dobu 75 let,
- c) kniha úmrtí po dobu 75 let.

(2) Po uplynutí stanovené doby se matriční knihy předají k archivaci příslušnému státnímu oblastnímu archivu.

(3) Druhohyby matričních knih a sbírky listin zůstanou uloženy po provedení posledního zápisu v prvopisu matriční knihy u okresního úřadu,

- a) jde-li o zápisy narození, po dobu 100 let,
- b) jde-li o zápisy manželství, po dobu 75 let,
- c) jde-li o zápisy úmrtí, po dobu 75 let.

(4) Po uplynutí stanovené doby se druhohyby matričních knih a sbírky listin předají k archivaci příslušnému státnímu okresnímu archivu; v Praze, Brně, Ostravě, Plzni a Ústí nad Labem archivu těchto měst.

Díl 3

Matriční doklad, potvrzení o údajích z matriční knihy a doslovný výpis z matriční knihy

§ 24

(1) Matriční doklad obsahuje údaje zapsané v matriční knize.

(2) Doslovný výpis z matriční knihy obsahuje všechny údaje zapsané v matriční knize v původním i pozměněném znění.

(3) Potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize obsahuje údaje potřebné pro uplatnění nároku fyzické osoby v cizině; v jiných případech se takové potvrzení vydá, jen stanoví-li tak zvláštní zákon.

(4) Matriční knihy, sbírky listin, matriční doklady, potvrzení o údajích zapsaných v matričních knihách, doslovné výpisy z nich a potvrzení vydaná okresním úřadem ze sbírky listin jsou veřejnými listinami.

§ 25

(1) Matriční úřad vydá matriční doklad, nebo povolí nahlédnout do matriční knihy, popřípadě do sbírky listin a činit výpisy z nich v přítomnosti matrikáře

- a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo členům její rodiny, jejím sourozencům a zplnomocněným zástupcům,
- b) pro úřední potřebu státních orgánů,
- c) statutárním orgánům církví nebo duchovním jimi zmocněným, jde-li o matriční knihy vedené těmito církvemi do 31. prosince 1949.

(2) V případě osvojení mohou nahlédnout do zápisu pouze osvojitelé a po dosažení zletilosti i osvojenec.

(3) Doslovný výpis z matriční knihy se vydává pouze pro úřední potřebu státních orgánů a lze jej poříditi i fotokopii matričního zápisu.

§ 26

(1) Matriční doklad, potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize a doslovný výpis z matriční knihy vedené v jiném než českém jazyce se vydává v českém jazyce.

(2) Na žádost fyzické osoby, které se zápis týká, může být jméno, popřípadě jména, uvedeno v matričním dokladu podle původního zápisu, tj. v jiném než českém jazyce. Do matriční knihy se vyznačí, že byl vydán matriční doklad s uvedením jména, popřípadě jmen, podle původního zápisu; další matriční doklady se dále vydávají s uvedením jména, popřípadě jmen, v této podobě.

§ 27

V matričním dokladu se uvede jméno, popřípadě dvě jména, v pořadí, jak jsou v matriční knize uvedena.

§ 28

Mají-li být doklady vydané matričním úřadem použity v cizině, okresní úřad provede na žádost jejich ověření.

§ 29

Rodný list obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte,
- b) den, měsíc a rok narození,
- c) rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte,
- d) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, datum a místo narození a rodná čísla rodičů dítěte; v pří-

⁹⁾ § 3 vyhlášky č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a pohřbívání.

padě nezrušitelného osvojení osvojitele či osvojitelů,¹⁰⁾

- e) datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

§ 30

Oddací list obsahuje

- den, měsíc, rok a místo uzavření manželství,
- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, manželů a jejich rodná čísla,
- den, měsíc, rok a místo narození manželů,
- osobní stav manželů,
- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, rodičů manželů,
- dohodu manželů o příjmení a dohodu o příjmení jejich společných dětí, jestliže si manželé ponechali dosavadní příjmení, a to v mužském a ženském tvaru,
- datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

§ 31

Úmrtní list obsahuje

- den, měsíc, rok a místo úmrtí,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, zemřelého,
- den, měsíc, rok a místo narození zemřelého,
- rodné číslo, osobní stav, pohlaví, místo trvalého pobytu zemřelého,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela,
- datum, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

Díl 4

Doklady potřebné k uzavření manželství

§ 32

Snoubenci vyplní před uzavřením manželství předepsaný tiskopis a předloží jej matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu je alespoň jeden z nich přihlášen k trvalému pobytu, popřípadě byl naposledy přihlášen k trvalému pobytu. Pokud žádný ze snoubenců není, ani dříve nebyl přihlášen k trvalému pobytu na území České republiky, je příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu bude manželství uzavřeno.

§ 33

(1) Snoubenec, který je občanem a je přihlášen k trvalému pobytu v České republice, je povinen matričnímu úřadu prokázat svoji totožnost a k tiskopisu uvedenému v § 32 připojit

- rodný list,
- doklad o státním občanství,
- výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel (dále jen „výpis z evidence obyvatel“) o místě trvalého pobytu,
- výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,
- pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela.

(2) Občan není povinen předkládat doklady uvedené v odstavci 1 písm. b) až e), pokud prokáže skutečnosti v nich uvedené občanským průkazem.

§ 34

(1) Snoubenec, který je občanem a má trvalý pobyt v cizině, je povinen prokázat svoji totožnost a k předepsanému tiskopisu připojit doklady uvedené v § 33 odst. 1, nebo jim odpovídající obdobné doklady, pokud jsou cizím státem vydávány.

(2) Doklady uvedené v § 33 odst. 1 písm. c) a d) nebo jim odpovídající obdobné doklady, pokud jsou cizím státem vydávány, musí být vydány státem, na jehož území má snoubenec pobyt.

§ 35

(1) Snoubenec, který je cizincem, k předepsanému tiskopisu (§ 32) připojí

- rodný list,
- doklad o státním občanství,
- doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství,
- potvrzení o osobním stavu a pobytu, je-li cizím státem vydáváno,
- úmrtní list zemřelého manžela, jde-li o ovdovělého cizince; tento doklad není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství,
- pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li cizinec, který chce uzavřít manželství, rozvedený,
- potvrzení o tom, že bude manželství v domovském státě cizince uznáno za platné, je-li uzavíráno zástupcem,
- potvrzení o oprávněnosti pobytu na území České republiky vydané Policií České republiky, které není starší 7 pracovních dnů,

¹⁰⁾ § 74 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

i) doklad, kterým je možné prokázat totožnost.

(2) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. b) až d) mohou být uvedeny v jednom dokladu; státní občanství lze rovněž prokázat cestovním dokladem.

(3) Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství nesmí být k datu uzavření manželství starší 6 měsíců.

§ 36

Snoubenec, který je občanem, nebo snoubenec, který je osobou bez státního občanství (dále jen „bezdomovec“), jíž byl povolen trvalý pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů,¹¹⁾ předkládá při uzavření manželství před zastupitelským úřadem České republiky v cizině také vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství (dále jen „vysvědčení“).

§ 37

Nezletilá fyzická osoba starší 16 let, osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům je rozhodnutím soudu omezena, nebo fyzická osoba stížená duševní poruchou, která by měla za následek omezení způsobilosti k právním úkonům, připojí k předepsanému tiskopisu (§ 32) rozhodnutí soudu o povolení uzavřít manželství.¹²⁾

§ 38

O povolení uzavřít manželství zástupcem rozhoduje okresní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu snoubence, popřípadě podle místa posledního trvalého pobytu. Pokud takový pobyt na území České republiky žádný ze snoubenců neměl, je příslušný k rozhodnutí Magistrát hlavního města Prahy. K žádosti o povolení uzavřít manželství zástupcem přiloží snoubenec doklady, které jsou přikládány k uzavření manželství, a písemnou plnou moc.¹³⁾

§ 39

Pokud snoubenec, popřípadě snoubenci nemluví nebo nerozumí česky, nebo snoubenec, popřípadě snoubenci jsou neslyšící nebo němí, je nutná při prohlášení o uzavření manželství přítomnost tlumočnicka.⁶⁾ Účast tlumočnicka zajišťuje jeden ze snoubenců na vlastní náklady, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.¹⁴⁾ Bez přítomnosti tlumočnicka nelze prohlášení o uzavření manželství v těchto případech učinit.

Nejde-li o tlumočnicka jmenovaného ministrem spravedlnosti, nebo předsedou krajského soudu, musí tlumočnick složit slib do rukou matrikáře, a to ve znění slibu podle zvláštního právního předpisu.

§ 40

O uzavření manželství se sepíše protokol, který podepisují

- a) manželé, svědci a oddávající,
- b) zástupce, je-li manželství uzavíráno zástupcem,
- c) tlumočnick, je-li jeho přítomnost k prohlášení o uzavření manželství nutná (§ 39),
- d) matrikář, je-li uzavřen občanský sňatek.

§ 41

(1) Bylo-li manželství uzavřeno v případě, že byl život snoubence přímo ohrožen,¹⁵⁾

- a) před obecním úřadem, úřadem městské části či městského obvodu, v hlavním městě Praze úřadem městské části, který není matričním úřadem, zašle tento úřad do 3 pracovních dnů protokol o uzavření manželství matričnímu úřadu příslušnému podle místa uzavření manželství,
- b) před kapitánem lodi plující pod vlajkou České republiky, kapitánem letadla registrovaného v České republice a velitelem vojenské jednotky České republiky v zahraničí, zašlou tito protokol o uzavření manželství bezodkladně zvláštní matrice prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky a na území České republiky přímo.

(2) V protokolu o uzavření manželství se uvedou alespoň jména a příjmení manželů, jejich rodná čísla, popřípadě datum a místo narození, platný úřední průkaz, kterým prokázali totožnost, a prohlášení, že jim nejsou známy okolnosti, které by uzavření manželství vylučovaly.

Díl 5 Zvláštní matrika

§ 42

Do zvláštní matriky se zapisují narození, uzavření manželství a úmrtí občana, ke kterému došlo na

- a) území cizího státu,
- b) zastupitelském úřadu České republiky,
- c) lodi nebo v letadle mimo území České republiky,

¹¹⁾ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

¹²⁾ § 13 a 14 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění zákona č. 91/1998 Sb.

¹³⁾ § 9 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁾ § 86a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 155/1998 Sb.

¹⁵⁾ § 7 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění zákona č. 91/1998 Sb.

d) místě, které nepatří pod pravomoc žádného státu.

§ 43

(1) Žádost o zápis do zvláštní matriky se podává u zastupitelského úřadu České republiky nebo kteréhokoli matričního úřadu a připojí se k ní

- a) cizozemský matriční doklad, který se týká matriční události, jež má být zapsána do zvláštní matriky,
- b) doklad o státním občanství České republiky osoby, které se zápis týká,¹⁶⁾
- c) další doklady potřebné k ověření správnosti matričních skutečností, zapisovaných do matriční knihy, nelze-li je prokázat doklady uvedenými v písmenu a) nebo b).

(2) Zastupitelský úřad České republiky nebo matriční úřad vyhotoví písemné oznámení, v němž uvede skutečnosti zapisované do matričních knih (§ 14, 20 a 21), a zašle je spolu s předloženými doklady zvláštní matrice.

(3) Doklady uvedené v odstavci 1 lze předložit a písemné oznámení učinit i přímo zvláštní matrice.

(4) Zápis do zvláštní matriky se provede i na základě protokolu o uzavření manželství v případě, byl-li život snoubence přímo ohrožen,¹⁵⁾ ke kterému došlo před kapitánem lodi plující pod vlajkou České republiky, kapitánem letadla registrovaného v České republice a velitelem vojenské jednotky České republiky v zahraničí.

(5) Zápis do zvláštní matriky se provede i z úřední povinnosti na základě údajů uvedených v cizozemském matričním dokladu, který zvláštní matrika obdrží podle mezinárodních smluv. Zvláštní matrika může požádat příslušný orgán cizího státu o doplnění, případně upřesnění údajů. Překlady těchto zaslanych podkladů do českého jazyka zabezpečí zvláštní matrika sama. Ověření cizozemského matričního dokladu není třeba, obdrží-li jej zvláštní matrika od orgánu cizího státu přímo nebo prostřednictvím jiného orgánu České republiky.

(6) Cizozemský matriční doklad má důkazní moc veřejné listiny také v České republice, jestliže je úředně přeložen do českého jazyka a opatřen předepsanými ověřeními.¹⁷⁾

§ 44

Správní úřady, soudy, státní zastupitelství a orgány územních samosprávných celků, které obdrží na zá-

kladě mezinárodních smluv doklady vystavené orgány cizího státu, osvědčující narození, úmrtí nebo uzavření manželství, které jim nejsou určeny, zašlou tyto doklady bezodkladně zvláštní matrice.

Díl 6

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství

§ 45

Vysvědčení vydá na žádost občana nebo na žádost bezdomovce, který má povolen pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů,¹⁸⁾ matriční úřad podle místa trvalého pobytu, popřípadě posledního trvalého pobytu občana na území České republiky před odchodem do ciziny, a pokud takový pobyt nikdy neměl, Úřad městské části Praha 1. Zdržuje-li se občan trvale v cizině, může mu vysvědčení vydat i zastupitelský úřad České republiky.

§ 46

(1) Vysvědčení obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména a příjmení, popřípadě rodné příjmení,
- b) datum a místo narození,
- c) rodné číslo,
- d) osobní stav,
- e) údaj o místu trvalého pobytu,
- f) státní občanství,
- g) údaj o tom, že občan, popřípadě bezdomovec, který má povolen pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů, je podle právních předpisů České republiky způsobilý k uzavření manželství,
- h) jméno, popřípadě jména a příjmení, datum a místo narození a místo trvalého pobytu druhého snoubence,
- i) datum vydání, otisk úředního razítka, jméno, příjmení a podpis matrikáře.

(2) K žádosti o vydání vysvědčení žadatel předkládá

- a) občanský průkaz, cestovní pas nebo povolení k pobytu pro cizince,
- b) rodný list,
- c) výpis z evidence obyvatel o místu trvalého pobytu,
- d) výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,

¹⁶⁾ § 20 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění zákona č. 194/1999 Sb.

¹⁷⁾ § 52 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.

¹⁸⁾ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

- e) úřední doklad o bydlišti a o osobním stavu, vydaný orgánem cizího státu, zdržuje-li se žadatel trvale v cizině,
- f) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, nebo úmrtí list manžela,
- g) úřední doklad o správné podobě užívaného příjmení, není-li tato skutečnost patrna z předložených matričních dokladů.

(3) Žadatel není povinen předkládat doklady uvedené v odstavci 2 písm. c) a d), prokáže-li skutečnosti v nich uvedené občanským průkazem.

(4) Vysvědčení se vydává na předepsaném tiskopise a platí 6 měsíců ode dne jeho vydání.

Díl 7

Vymezení některých pojmů a postupů matričních úřadů

§ 47

Zápis do matriční knihy

Zápisem do matriční knihy se rozumí zapsání údajů o narození, uzavření manželství nebo úmrtí podle časové posloupnosti uvedených matričních událostí.

§ 48

Dodatečný zápis do matriční knihy

Dodatečným zápisem do matriční knihy se rozumí zapsání údajů o narození, uzavření manželství nebo úmrtí mimo časovou posloupnost uvedených matričních událostí.

§ 49

Dodatečný záznam do matriční knihy

Dodatečným záznamem se rozumí zapsání některých matričních skutečností [§ 5 odst. 1 písm. b)] po uzavření zápisu (§ 51).

§ 50

Oprava zápisu v matriční knize

Opravou zápisu v matriční knize se rozumí opravení chybných či nesprávných údajů v zápisu, dodatečném zápisu, nebo dodatečném záznamu v této knize.

§ 51

Uzavření zápisu, dodatečného zápisu, dodatečného záznamu v matriční knize

Zápis, dodatečný zápis, dodatečný záznam, nebo oprava zápisu v matriční knize jsou uzavřeny podpisem matrikáře s uvedením data, kdy byly pořízeny.

§ 52

Změny a záznamy v matriční knize prováděné na základě souhlasu okresního úřadu

Matriční úřad provede dodatečný záznam do matriční knihy podle rozhodnutí orgánu cizího státu na základě souhlasu okresního úřadu.

§ 53

(1) Do matriční knihy se nezapíše osvojení občana, k němuž došlo v cizině podle právních předpisů cizího státu a byl-li tento v době osvojení starší 18 let.

(2) Do matriční knihy se zapíše osvojení cizince podle právních předpisů jeho domovského státu za předpokladu, že jeho narození, nebo uzavření manželství je zapsáno v matriční knize vedené matričním úřadem podle tohoto zákona. Pokud žije tato fyzická osoba v manželství s občanem, zapíše se změna příjmení v důsledku osvojení i u tohoto občana, popřípadě u jejich nezletilých dětí.

§ 54

(1) Stanoví-li tak mezinárodní smlouvy, současně se zápisem o narození, nebo uzavření manželství cizince na území České republiky do matriční knihy se vydá rodný, nebo oddací list a zašle se do 3 pracovních dnů zastupitelskému úřadu cizího státu, jehož je narozená fyzická osoba, popřípadě osoba, která uzavřela manželství, státním občanem. Není-li takový zastupitelský úřad na území České republiky, zašle se tento doklad Ministerstvu zahraničních věcí České republiky.

(2) Úmrtí cizince na území České republiky se po zápisu do knihy úmrtí oznámí zastupitelskému úřadu cizího státu v České republice, a není-li na jejím území, Ministerstvu zahraničních věcí České republiky, vždy úmrtním listem.¹⁹⁾

§ 55

Obnovení matriční knihy a sbírky listin

(1) Jestliže se prvopis matriční knihy, nebo její druhopis vedený do 31. prosince 1958 ztratí, nebo zničí, zabezpečí matriční úřad jejich obnovení, nebo určí druhopis za prvopis a zabezpečí vyhotovení nového druhopisu ve spolupráci s okresním úřadem.

(2) Jestliže se matriční kniha vedená po 1. lednu 1959 ztratí, nebo zničí, zabezpečí matriční úřad její obnovení podle sbírky listin ve spolupráci s okresním úřadem.

(3) Ztratí-li se, nebo zničí opis matriční knihy pořízený podle dřívějších předpisů a není-li zachována

¹⁹⁾ Čl. 37 vyhlášky č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích.

sbírkou listin, zajistí okresní úřad, u něhož byl opis matriční knihy uložen, vyhotovení nového opisu matriční knihy. Je-li matriční kniha vedena v cizím jazyce, či je obtížně čitelná, může okresní úřad zajistit nový opis matriční knihy vyhotovením fotokopií matriční knihy. Jednotlivé listy opisu matriční knihy musí být pevně spojeny vazbou nebo provlečením šňůry, která se opatří pečetí či otiskem úředního razítka, podpisem pracovníka okresního úřadu a ověřovací doložkou.

(4) Ztratí-li se, nebo zničí sbírka listin uložená u okresního úřadu, nahradí ji opis matriční knihy, nebo její fotokopie pořízená způsobem uvedeným v odstavci 3.

(5) Jestliže se nedochová ani sbírka listin, zabezpečí matriční úřad obnovení matriční knihy podle jiných listin, popřípadě i podle jiných dokladů. Listiny, popřípadě doklady, které sloužily k obnovení matriční knihy, tvoří sbírku listin.

§ 56

(1) Matriční doklad, který má být vydán ze zápisu v matriční knize, uložené ve státním oblastním archivu, vystaví matriční úřad, v jehož správním obvodu k narození, uzavření manželství, nebo úmrtí došlo. Podklady pro jeho vydání zašle matričnímu úřadu příslušný státní oblastní archiv na základě žádosti matričního úřadu, právnické či fyzické osoby.

(2) Za matriční doklad vydaný podle odstavce 1 vybere správní poplatek pouze matriční úřad, který tento doklad vydá.

§ 57

(1) Listiny vydané orgány cizího státu, které platí v místě, kde byly vydány, za veřejné listiny a které jsou podkladem pro zápis, dodatečný zápis, anebo dodatečný záznam v matriční knize, nebo opravu zápisu v matriční knize, se předkládají s úředním překladem do českého jazyka.⁶⁾

(2) Listiny uvedené v odstavci 1 musí být opatřeny potřebnými ověřenými.¹⁷⁾

§ 58

(1) Jsou-li v matriční knize zapsány chybně údaje o jménu, popřípadě jménech, příjmení, popřípadě rodném příjmení, datu narození, uzavření manželství, úmrtí, nebo o rodném čísle, provede se oprava zápisu podle druhopisu matriční knihy, nebo sbírky listin, popřípadě podle zápisu, který je uveden v knize narození.

(2) Jsou-li údaje uvedené v odstavci 1 zapsány chybně v matričním dokladu, příslušný matriční úřad vydá nový matriční doklad.

(3) Jestliže se údaje v matričních dokladech odlišují od údajů uvedených v jiných veřejných listinách,

považují se za správné údaje uvedené v matričním dokladu, pokud se neprokáže opak.

§ 59

(1) Jsou-li podklady k provedení zápisu do matriční knihy neúplné a nelze-li údaje pro zápis zjistit od osob, jichž se zápis týká, je každý povinen sdělit k dotazu matričního úřadu jemu známé skutečnosti, které jsou pro zápis rozhodující.

(2) Při splnění podmínek uvedených v odstavci 1 může matriční úřad požádat o poskytnutí údajů z informačního systému evidence obyvatel, a to v rozsahu údajů zapisovaných do matričních knih, a provozovatel tohoto systému je povinen je matričnímu úřadu poskytnout.

§ 60

Pokud tento zákon stanoví, že se do matriční knihy zapisují rodná čísla, vztahuje se toto ustanovení na občany. Na cizince nebo bezdomovce se vztahuje pouze za předpokladu, že jim bylo příslušným státním orgánem České republiky rodné číslo přiděleno.

HLAVA II JMÉNO A PŘÍJMENÍ

Díl 1

Jméno

§ 61

Občan má právo i povinnost užívat při jednání před orgány veřejné moci (dále jen „úřední styk“) jméno, popřípadě jména, která jsou uvedena v jeho rodném listu vydaném matričním úřadem.

§ 62

(1) Do matriční knihy nelze zapsat jména zkomolená, zdobnělá a domácká. Fyzické osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno ženské a naopak. Matriční úřad dále nezapiše jméno, pokud je mu známo, že toto jméno užívá žijící sourozenec, mají-li sourozenci společné rodiče. Vzniknou-li pochybnosti o správné pravopisné podobě jména, je žadatel povinen předložit doklad vydaný znalcem.⁶⁾

(2) Občan je povinen užívat v úředním styku dvě jména, jsou-li zapsána v matriční knize vedené matričním úřadem.

(3) Občan, který má v matriční knize zapsáno jedno jméno, může před matričním úřadem prohlásit, že bude užívat dvě jména. Při volbě druhého jména platí ustanovení odstavce 1 a § 18. Za nezletilého učiní toto prohlášení jeho zákonní zástupci. U nezletilého

staršího 15 let připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke zvolení druhého jména nemůže dojít.

(4) Prohlášení podle odstavce 3 se činí před matričním úřadem příslušným podle místa trvalého pobytu občana, nebo před matričním úřadem, v jehož knize narození je jméno zapsáno. Matriční úřad, v jehož knize narození není zapsáno jméno, jehož se prohlášení týká, postoupí toto prohlášení do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno zapsáno. Toto prohlášení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

(5) Jde-li o zápis narození do zvláštní matriky a je-li na cizozemském matričním dokladu uvedeno více jmen, může občan prohlásit, které z nich, popřípadě, která dvě z nich bude užívat. Za nezletilého učiní prohlášení jeho zákonní zástupci.

§ 63

(1) Užívání české podoby cizojazyčného jména nevyžaduje povolení.

(2) Občan, který chce užívat českou podobu cizojazyčného jména, popřípadě jmen, oznámí tuto skutečnost matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno, popřípadě jména, zapsáno, není-li to v rozporu s tímto zákonem. V případě pochybnosti, zda jde o českou podobu jména, je oznamovatel povinen předložit vyjádření znalce.⁶⁾ Toto oznámení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

§ 64

(1) Osvojitelé mají právo do 6 měsíců od právní moci rozsudku o osvojení, nejpozději však do dosažení zletilosti osvojenec, zvolit osvojení souhlasným prohlášením před matričním úřadem jiné jméno, popřípadě jména, než to, které má zapsáno v matriční knize. Má-li zapsáno pouze jedno jméno, mohou mu zvolit druhé. Je-li osvojenec starší 15 let, připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke změně jména nebo zvolení jiného nebo druhého jména nemůže dojít.

(2) Jde-li o osvojení manželem matky dítěte, nebo manželkou otce dítěte, práva uvedená v odstavci 1 mají manželé.

(3) Jde-li o osvojení osamělou fyzickou osobou, má práva uvedená v odstavci 1 tato osoba.

(4) Na zvolení jména, popřípadě jmen, podle odstavců 1 až 3 se vztahují ustanovení § 18 a 62.

§ 65

Zánik, nebo zrušení osvojení nemá vliv na jméno, popřípadě jména, osvojenec zvolená podle § 64.

§ 66

K přijetí prohlášení podle § 64 je příslušný který-

koli matriční úřad. Není-li zápis o narození zapsán v knize narození, kterou vede, postoupí prohlášení nejpozději do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození je narození osvojenec zapsáno.

§ 67

(1) Prohlášení o zvolení jména, popřípadě jmen, obsahuje

- jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a rodné číslo osoby, jejíhož jména se prohlášení týká,
- místo narození osoby, jejíhož jména se prohlášení týká,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, a datum narození fyzických osob činících prohlášení za nezletilce,
- jméno, popřípadě jména, která si zvolí,
- ověřený podpis prohlašovatelu; je-li prohlášení činné osobně, ověření podpisů není třeba a matriční úřad na prohlášení poznamená, že bylo podepsáno před ním, popřípadě, že byl podpis, popřípadě podpisy, uznány za vlastní.

(2) K prohlášení se připojí

- rodný list osoby, jejíhož jména se prohlášení týká,
- pravomocný rozsudek o osvojení, jde-li o postup podle § 64,
- rodné listy fyzických osob uvedených v § 62, popřípadě jejich oddací list.

Díl 2

Příjmení

§ 68

Občan má právo i povinnost užívat v úředním styku příjmení, které je uvedeno v matričním dokladu vydaném z matriční knihy vedené matričním úřadem.

§ 69

Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice. Ukládá-li to mezinárodní smlouva, uvede matriční úřad na žádost nositelky příjmení v matričním zápisu vedle příjmení ženy podle pravidel české mluvnice i toto její příjmení ve formě, která pravidlům české mluvnice neodpovídá; z těchto dvou forem příjmení může nositelka příjmení užívat jen jednu formu, kterou si zvolí při podání žádosti, a ta se uvede v matričním dokladu.

§ 70

(1) Občan může užívat více příjmení pouze za těchto podmínek:

- a) nabyli-li je podle dříve platných předpisů a je oprávněn je užívat podle tohoto zákona, anebo
- b) prohlásil-li souhlasně při uzavírání manželství, že příjmení druhého snoubence užívajícího více příjmení bude jejich příjmením společným, anebo
- c) prohlásil-li při uzavírání manželství, že spolu se společným příjmením bude užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí,²⁰⁾ nebo
- d) jde-li o příjmení dítěte po jeho rodičích, kteří jsou oprávněni užívat více příjmení.

(2) Občan, který užívá více příjmení, může prohlásit před matričním úřadem, že bude užívat pouze jedno příjmení. Za trvání manželství lze takovéto prohlášení učinit pouze souhlasným prohlášením manželů.

§ 71

Do knihy manželství se zapíše oznámení rozvedeného manžela, že přijímá zpět své dřívější příjmení, za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.²¹⁾

Díl 3

Změna jména a příjmení

§ 72

(1) Jméno, popřípadě jména, nebo příjmení lze změnit fyzické osobě pouze na základě její žádosti, případně žádosti jejích zákonných zástupců.

(2) Změna příjmení se povolí zejména tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod.

(3) Změna jména se nepovolí, žádá-li fyzická osoba mužského pohlaví o změnu na jméno ženské, nebo naopak, žádá-li o změnu jména na jméno zkomolené, zdrobnělé, domácké, nebo na jméno, které má žijící sourozenec společných rodičů. Vzniknou-li pochybnosti o správné pravopisné podobě jména, je žadatel povinen předložit doklad vydaný znalcem.⁶⁾

(4) Změna jména nebo příjmení se nepovolí, jestliže by změna byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého.

(5) Fyzické osobě, u níž probíhá změna pohlaví, povolí matriční úřad užívat neutrální jméno a příjmení na základě její žádosti a potvrzení zdravotnického zařízení, u něhož léčba pro změnu pohlaví probíhá.

(6) Fyzické osobě, která není občanem, lze povolit změnu jména nebo příjmení, jen má-li povolen pobyt podle zvláštních právních předpisů.¹⁸⁾

§ 73

(1) Za trvání manželství může být změna příjmení povolena pouze na základě souhlasu obou manželů.

(2) Mají-li manželé společné příjmení a je-li povolena změna příjmení jednomu z nich, vztahuje se tato změna i na příjmení druhého manžela a příjmení jejich nezletilých dětí.

(3) Mají-li manželé různá příjmení, může jim být povolena změna příjmení pouze na příjmení jednoho z nich, který s touto změnou vyslovil souhlas.

(4) Mají-li manželé a rodiče dítěte různá příjmení, změna příjmení toho z manželů, jehož příjmení má nezletilý, se vztahuje i na nezletilého.

(5) Mají-li manželé společné příjmení a jeden z nich užívá a na druhém místě uvádí příjmení předchozí, může jim být povolena změna pouze tohoto společného příjmení.

§ 74

(1) O žádosti o povolení změny jména nebo příjmení rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel přihlášen k trvalému pobytu; u nezletilých dětí rozhoduje matriční úřad v místě trvalého pobytu dítěte.

(2) Pokud žadatel, popřípadě nezletilé dítě, není na území České republiky přihlášen k trvalému pobytu, je příslušný k projednání žádosti matriční úřad podle místa posledního trvalého pobytu na území České republiky. Pokud není ani takový pobyt, je příslušný k projednání žádosti Úřad městské části Praha 1.

(3) Jsou-li pro to závažné důvody, může matriční úřad postoupit žádost k vyřízení matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno nebo příjmení, které má být změněno, zapsáno.

§ 75

Žádost o povolení změny jména nebo příjmení obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození, případně datum a místo uzavření manželství žadatele,
- b) rodné číslo,
- c) místo trvalého pobytu žadatele, popřípadě nezletilého dítěte,
- d) jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, které si žadatel zvolil,
- e) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození manžela,

²⁰⁾ § 8 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁾ § 29 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění zákona č. 91/1998 Sb.

- popřípadě nezletilých dětí, vztahuje-li se změna jména, nebo příjmení i na tyto fyzické osoby,
- f) údaj o státním občanství žadatele, nebo nezletilého dítěte,
- g) odůvodnění.

§ 76

(1) K žádosti o povolení změny jména, nebo příjmení musí být přiložen

- a) rodný, popřípadě oddací, list žadatele, nebo nezletilého dítěte,
- b) jde-li o osoby rozvedené, pravomocný rozsudek o rozvodu manželství,
- c) jde-li o osoby ovdovělé, úmrtní list,
- d) doklad o místě trvalého pobytu na území České republiky,
- e) doklad o státním občanství,¹⁶⁾
- f) souhlas fyzické osoby starší 15 let, jde-li o změnu jejího jména, popřípadě jmen a příjmení.

(2) K žádosti o povolení změny jména nebo příjmení nezletilého dítěte musí být dále přiložen písemný souhlas druhého rodiče, nebo pravomocné rozhodnutí soudu nahrazující tento souhlas.

(3) Není-li souhlas činěn před matričním úřadem, který rozhoduje o změně jména, nebo příjmení nezletilého dítěte, musí být podpis na souhlasu s uvedenou změnou úředně ověřen.

(4) Doklad podle odstavce 2 není třeba předkládat, pokud

- a) druhý rodič zemřel; v tom případě se k žádosti přiloží jeho úmrtní list, anebo
- b) pokud byl druhý rodič zbaven rodičovské zodpovědnosti, nebo byl-li výkon jeho rodičovské zodpovědnosti pozastaven, popřípadě pokud byl zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena; v tom případě se k žádosti přiloží pravomocný rozsudek, nebo
- c) není známo místo trvalého pobytu druhého rodiče.

§ 77

(1) Občan, který žije v manželství s cizincem, k žádosti o změnu příjmení přiloží doklad o tom, že podle právního řádu jeho domovského státu tento stát uzná změnu příjmení, pokud se má změna příjmení vztahovat i na tohoto cizince.

(2) Doklad podle odstavce 1 se nepředkládá, pokud má cizinec povolen pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů.¹⁸⁾

§ 78

Pravomocná rozhodnutí cizího státu ve věci změny příjmení občana, ke kterým došlo za trvání manželství s cizincem v době,

- a) kdy měl občan na území cizího státu trvalý pobyt, jsou platná bez dalšího i na území České republiky,
- b) kdy neměl občan na území cizího státu trvalý pobyt, jsou platná i na území České republiky poté, co ministerstvo uzná jejich platnost.

§ 79

Rozhodnutí o změně jména nebo příjmení občanů vydaná orgány cizího státu jsou platná i pro orgány České republiky bez ohledu na ustanovení § 78, stanoví-li tak mezinárodní smlouva.

HLAVA III

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ,
ZMOCŇOVACÍ A ZÁVĚREČNÁ

§ 80

Způsobilost k vedení matričních knih a zabezpečování s tím souvisejících úkonů získaná podle dosavadních právních předpisů se považuje za zkoušku podle tohoto zákona.

§ 81

Za veřejnou listinu podle tohoto zákona se považuje listina, která osvědčuje skutečnosti o narození, uzavření manželství, úmrtí a osobním stavu, pokud byla vydána matričním úřadem, soudem nebo jiným státním orgánem České republiky v mezích jeho pravomoci, nebo listina, která byla zvláštním právním předpisem za veřejnou listinu prohlášena, anebo listina, která se za veřejnou považuje podle zvláštního právního předpisu nebo podle mezinárodní smlouvy.

§ 82

Matriční úřad plní oznamovací povinnost o údajích zapsaných v matričních knihách, nebo o rozhodnutích týkajících se jména, nebo příjmení v případech a způsoby, které stanoví zvláštní zákon.

§ 83

(1) Soudy, správní úřady, obce a matriční úřady jsou povinny zasílat příslušnému matričnímu úřadu oznámení o vydaných rozhodnutích, nebo učiněných dohodách, nebo souhlasných prohlášeních, které mají vliv na matriční události a matriční skutečnosti zapisované do matričních knih. Tyto doklady, které jsou podkladem pro zápis, nebo dodatečný zápis do matriční knihy, popřípadě dodatečný záznam do matriční knihy,

zašlou uvedené orgány příslušnému matričnímu úřadu do 30 dnů od právní moci rozsudku nebo do 30 dnů od uzavření dohody, nebo souhlasného prohlášení.

(2) Jsou-li rozhodnutí uvedená v odstavci 1 doručována do ciziny a nelze-li splnit oznamovací povinnost vůči příslušnému matričnímu úřadu do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, je nutno tak učinit i po uplynutí této lhůty, nejdéle do 30 dnů od obdržení potvrzení o převzetí rozhodnutí.

§ 84

K ověření správnosti údajů zapisovaných do matričních knih jsou ministerstva, ostatní správní úřady, soudy a orgány územní samosprávy povinny poskytnout potřebné informace, není-li to v rozporu se zákonem.

§ 85

Jestliže jsou v matriční knize zapsána k 31. prosinci 1949 dvě jména, nebo více jmen, platí v úředním styku jméno uvedené na prvním místě. Je-li však některé z nich označeno za hlavní, platí v úředním styku toto jméno.

§ 86

(1) Občan, který má v matriční knize zapsána k 31. prosinci 1949 dvě jména, může před matričním úřadem prohlásit, že bude tato jména užívat. Má-li v této matriční knize zapsána více než dvě jména, může před matričním úřadem prohlásit, které jméno z těchto zapsaných jmen bude užívat jako druhé.

(2) Prohlášení se činí před matričním úřadem příslušným podle místa trvalého pobytu občana, nebo matričním úřadem, v jehož knize narození jsou jména zapsána. Matriční úřad, v jehož knize narození nejsou zapsána jména, jichž se prohlášení týká, postoupí toto prohlášení do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození jsou jména zapsána. Toto prohlášení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

§ 87

(1) Ustanovení § 4 odst. 2, § 28, § 43 odst. 6 a § 57 odst. 2 se neužijí, pokud Parlamentem České republiky schválená a vyhlášená mezinárodní smlouva stanoví jinak.

(2) Pokud se žadateli podle § 4 odst. 1 písm. b), § 4 odst. 2, § 5, 8, 13, 14, 16, 18, 19, § 24 odst. 4, § 25, 26, 28, 43, 45, 53, 56, 62, § 63 odst. 2, § 64 odst. 1, § 69, 70, 71 a 86 vyhoví v plném rozsahu, nevydává se správní rozhodnutí.

(3) Nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se podle obecných předpisů o správním řízení.

§ 88

Matriční úřad, který od účinnosti tohoto zákona povede matriční knihy, převezme nejpozději do jednoho měsíce od účinnosti tohoto zákona matriční knihy od obecních úřadů a újezdních úřadů,¹⁾ pověřených vedením matrik, jejichž působnost na úseku matrik zanikla.

§ 89

Sbírku listin podle § 8 odst. 1 tvoří od 1. ledna 2004 též výtisk počítačového záznamu.

§ 90

(1) V případech, kdy nejsou uloženy prvopisy a druhopisy matričních knih a sbírky listin v souladu s ustanovením § 23, předá matriční úřad, okresní úřad a archiv ve lhůtě 2 let od účinnosti tohoto zákona matriční knihy k uložení příslušnému archivu stanovenému tímto zákonem.

(2) Není-li zachován prvopis či druhopis matriční knihy u příslušného matričního nebo okresního úřadu, postupuje matriční úřad a okresní úřad před předáním matričních knih (§ 23) příslušnému archivu podle § 55.

(3) Není-li zachován druhopis matriční knihy a její prvopis je již uložen u příslušného archivu, zajistí tento archiv vyhotovení druhopisu matriční knihy. Přitom postupuje podle § 55 odst. 3.

§ 91

(1) Matriční doklady

- a) vyhotovené orgány příslušnými k jejich vydání podle předpisů platných k 31. prosinci 1949 (rodný, případně rodný a křestní, popřípadě křestní a rodný, nebo oddací, anebo úmrtní list), nebo
- b) vyhotovené podle právních předpisů platných k počátku účinnosti tohoto zákona (rodný, oddací, nebo úmrtní list),

zůstávají i nadále v platnosti a mají charakter veřejných listin, pokud nedošlo ke změně skutečností v nich uvedených (§ 58).

(2) Křestní list se považuje za veřejnou listinu prokazující narození za předpokladu, že

- a) obsahuje údaje uváděné v době jeho vydání v rodném listu,
- b) byl vydán do 31. prosince 1949.

§ 92

Při vydávání matričních dokladů ze zápisů v matričních knihách se údaje uvádějí v souladu s předpisy platnými v době vzniku matriční události. Obdobně se

postupuje při dodatečných zápisech matričních událostí, dodatečných záznamech nebo jejich změnách.

§ 93

Na žádost nositelky příjmení, jejíž příjmení je zapsáno v matriční knize vedené matričním úřadem do účinnosti tohoto zákona v souladu s pravidly české mluvnice, se vedle tohoto příjmení zapíše i toto její příjmení ve formě, která pravidlům české mluvnice neodpovídá, ukládá-li to mezinárodní smlouva; z těchto dvou forem příjmení může nositelka příjmení užívat jen jednu formu, kterou si zvolí při podání žádosti, a ta se uvede v matričním dokladu.

§ 94

Zápis do zvláštní matriky se neprovede, jestliže došlo k matriční události před 1. lednem 1950, pokud tato událost byla zapsána podle právních předpisů platných v době provedení zápisu do matriční knihy, kterou nyní vede matriční úřad na území České republiky.

§ 95

Podání učiněná před účinností tohoto zákona se vyřizují podle dosavadních předpisů.

§ 96

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem

- a) matriční úřady a jejich správní obvody,
- b) podrobnosti o technickém způsobu vedení matričních knih,
- c) způsob a postup při vedení rejstříku,
- d) postup při zapisování do matričních knih,
- e) postup při vydávání matričních dokladů, potvrzení a doslovných výpisů z matričních knih,
- f) postup při zasílání matričních dokladů do ciziny,
- g) obecné podmínky pro vedení sbírky listin a nahlížení do ní,
- h) postup při vydávání osvědčení⁴⁾ a vysvědčení,
- i) postup při zápisu oznámení o užívání příjmení po rozvodu,
- j) postup při uvádění příjmení žen v matričních knihách a na matričních dokladech,
- k) vzory matričních tiskopisů,
- l) způsob a postup ověřování odborné způsobilosti pro výkon funkce matrikáře,
- m) postup při provádění zápisů do zvláštní matriky,
- n) postup při předávání matričních knih a sbírek listin k archivaci.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o rodině

§ 97

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění zákona č. 132/1982 Sb., zákona č. 234/1992 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. 72/1995 Sb., zákona č. 91/1998 Sb. a zákona č. 360/1999 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odstavec 1 včetně poznámky pod čarou č. 3c) zní:

„(1) Prohlášení o uzavření manželství učiní snoubenci před starostou, zástupcem starosty, nebo pověřeným členem obecního zastupitelstva matričního úřadu, v jehož obvodu je jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu. Prohlášení o uzavření manželství lze učinit i před starostou, nebo zástupcem starosty obce, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které patří do správního obvodu matričního úřadu a nejsou matričním úřadem. Prohlášení o uzavření manželství musí být učiněno v přítomnosti zaměstnance obce splňujícího podmínky podle zvláštního právního předpisu.^{3c)}“

^{3c)} § 9 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.“

2. V § 4b odstavec 3 včetně poznámek pod čarou č. 2) a 3) zní:

„(3) Orgán státem registrované církve, nebo náboženské společnosti, před kterým došlo k uzavření manželství, je povinen do 3 pracovních dnů od uzavření manželství doručit protokol o uzavření manželství s uvedením skutečností podle zvláštního právního předpisu²⁾ příslušnému matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu bylo manželství uzavřeno.³⁾“

²⁾ § 20 zákona č. 301/2000 Sb.

³⁾ § 11 zákona č. 301/2000 Sb.“

3. V § 7 odst. 2 se za slovo „snoubenců“ vkládají slova „, je-li alespoň jeden z nich státním občanem České republiky,“.

4. V § 9 se doplňují odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) Písemná plná moc obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození, rodná čísla a místo trvalého pobytu snoubenců a zástupce,
- b) prohlášení o příjmení snoubenců a jejich společných dětí, v mužském a ženském tvaru,

c) prohlášení, že zmocniteli nejsou známy okolnosti, které by uzavření manželství vylučovaly a že je mu znám zdravotní stav druhého snoubence a že zvažil úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství.

(4) Zástupcem snoubence může být pouze zletilá fyzická osoba, která není zbavena způsobilosti k právním úkonům, jejíž způsobilost k právním úkonům není omezena, a která je stejného pohlaví jako snoubenec, kterého zastupuje.“.

ČÁST TŘETÍ

**Změna zákona, kterým se mění
a doplňují některé zákony
na úseku všeobecné vnitřní správy**

§ 98

Zákon č. 68/1993 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony na úseku všeobecné vnitřní správy, ve znění zákona č. 117/1994 Sb., se mění takto:

Čl. IV se zrušuje.

ČÁST ČTVRTÁ ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 99

Zrušují se:

1. Zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách.
2. Zákon č. 55/1950 Sb., o užívání a změně jména a příjmení.
3. Vládní nařízení č. 161/1950 Sb., o některých přesunech působnosti v oboru vojenské správy.
4. Vládní nařízení č. 93/1958 Sb., o změnách působnosti v matričních věcech.

ČÁST PÁTÁ ÚČINNOST

§ 100

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2001, s výjimkou ustanovení § 6 odst. 2, uvedeného v části první tohoto zákona, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.